

SPECYFIKA RACHUNKOWOŚCI NA UKRAINIE

W artykule przedstawiono krótki ogólny przegląd regulacji normatywnej rachunkowości oraz audytorskiej działalności na Ukrainie. Przeprowadzono analizę planu kont dla przedsiębiorstw i instytucji, przedstawiono związek pomiędzy formami sprawozdania finansowego

Regulacje normatywne rachunkowości na Ukrainie mają pięć stopni:

1. Stopień pierwszy – Rada Najwyższa Ukrainy.

Spis dokumentów – Kodeks Gospodarczy; Kodeks Cywilny; Kodeks Pracy; Kodeks Celnny; Kodeks Kryminalno-Procesowy; Kodeks Kryminalny; Kodeks Ukrainy o przestępstwach administracyjnych; Ustawa o rachunkowości oraz sprawozdawczości finansowej na Ukrainie; Ustawa o systemie podatkowym; Ustawa o opodatkowaniu zysku przedsiębiorstw; Ustawa o podatku VAT; Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych; Ustawa o wynagrodzeniu za pracę; Ustawa o urlopach; Ustawa o papierach wartościowych oraz giełdzie funduszy; Ustawa o zagranicznej działalności gospodarczej; Ustawa o składkach na obowiązkowe państwowe ubezpieczenie emerytalne.

2. Stopień drugi – Prezydent Ukrainy, Gabinet Ministrów Ukrainy.

Spis dokumentów – postanowienie Gabinetu Ministrów Ukrainy o naliczaniu średniej płacy krajowej (dochodu) w celu wyliczenia wypłat według ogólnie przyjętego państwowego ubezpieczenia społecznego; ustawa Prezydenta Ukrainy o uproszczonym systemie podatkowym, rachunkowości oraz sprawozdawczości.

3. Stopień trzeci – Ministerstwo Finansów Ukrainy.

Spis dokumentów – Standardy rachunkowości; plan kont; instrukcja stosowania planu kont w ewidencji aktywów, kapitałów, zobowiązań oraz operacji gospodarczych przedsiębiorstw i organizacji; Ustawa o ochronie danych rachunkowych.

4. Stopień czwarty – Ministerstwo Finansów, Bank Narodowy, państwowa administracja podatkowa, Państwowy Komitet Statystyczny, Państwowy Komitet Metrologii, Standaryzacji i Certyfikacji.

Spis dokumentów – Instrukcja Państwowego Komitetu Statystyki Ukrainy ds. statystyki liczebności pracowników; Ustawa o ewidencji operacji kasowych w narodowej walucie Ukrainy; Instrukcja rozliczeń bezgotówkowych; Zalecenia metodyczne do ewidencji środków trwałych; Państwowy Klasyfikator Ukrainy "Klasyfikacja funduszy podstawowych"; Instrukcja ds. inwentaryzacji środków trwałych, aktywów niematerialnych, zapasów towarowo-materiałowych, środków

pieniężnych, dokumentacji oraz rozliczeń; Zalecenia metodyczne ds. stosowania rejestrów w rachunkowości; Zalecenia metodyczne ds. ewidencji zapasów; Zalecenia metodyczne ds. ewidencji aktywów biologicznych.

5. Stopień piąty – Właściciel (kierownik) przedsiębiorstwa we współpracy z księgowym.

Spis dokumentów – zarządzenia, dotyczące organizacji oraz prowadzenia rachunkowości w przedsiębiorstwie.

Do profesjonalnych społecznych organizacji ds. rachunkowości i audytu należą: Audytorska Izba Ukrainy, Federacja Profesjonalnych Księgowych i Audytorów Ukrainy, Federacja Audytorów, Księgowych i Finansistów Agropromysłowego Zespołu Ukrainy, Związek Audytorów Ukrainy.

Regulacja audytorskiej działalności na Ukrainie realizowana jest przez Państwo wspólnie z profesjonalnymi organizacjami społecznymi. Państwo ustala listę warunków, niezbędnych do przeprowadzenia audytu. System regulacji normatywnej działalności audytorskiej na Ukrainie składa się pięciu stopni:

I – Ustawa o działalności audytorskiej

II – Wytyczne Izby Audytorskiej Ukrainy

III – Międzynarodowe standardy audytu i etyki

IV – Akty normatywne organów centralnych władzy wykonawczej, które posiadają pełnomocnictwo na ustanowienie zasad organizacji działalności audytorskiej oraz przeprowadzenia audytu dla konkretnych rodzajów działalności, organizacji.

V st. – Firmowe standardy działalności audytorskiej.

Podstawowym dokumentem ds. regulacji rachunkowości jest Ustawa o rachunkowości i sprawozdawczości finansowej na Ukrainie, który określa prawne zasady regulacji, organizacji, prowadzenia rachunkowości oraz sporządzenia finansowego sprawozdania.

W szczególności ustawa przewiduje:

1) państwową regulację rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w celu ochrony interesów użytkowników, doskonalenia rachunkowości i sprawozdawczości;

2) stosowanie zasad i metod prowadzenia rachunkowości oraz sporządzenia finansowego sprawozdania, które określają krajowe standardy rachunkowości i nie są sprzeczne z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF (IAS/IFRS));

3) opracowanie przez określone ministerstwa i inne organa władzy wykonawczej wskazówek metodycznych odnośnie zastosowania krajowych standardów, z uwzględnieniem specyfiki branżowej;

4) kierunki działalności Krajowej Rady Rachunkowości.

Zgodnie z ustawą o rachunkowości i sprawozdawczości finansowej na Ukrainie, organizacja rachunkowości zależy od kompetencji właściciela (właścicieli) lub upoważnionej przez niego jednostki (osoby służbowej).

Organizacja rachunkowości zależy od polityki rachunkowości przedsiębiorstwa, która przewiduje wybór:

- typu organizacji rachunkowości w przedsiębiorstwie (utworzenie etatu księgowego lub utworzenia służby rachunkowości na czele z głównym księgowym; powołanie specjalisty ds. rachunkowości, prowadzenie na warunkach umownych rachunkowości przez biura rachunkowe lub firmę audytorską; samodzielne prowadzenie rachunkowości i sprawozdawczości bezpośrednio przez właściciela lub kierownika przedsiębiorstwa (nie jest możliwe w przedsiębiorstwach, których sprawozdawczość podlega publikacji);

- formy prowadzenia rachunkowości (memoriałowa lub księgową; pełna lub uproszczona (stosowana przez małe podmioty), manualna lub komputerowa;

- innych elementów organizacji rachunkowości: technologia opracowania informacji i sporządzenia sprawozdawczości; schematy obiegu dokumentów; procedura zapewnienia bezpieczeństwa informacji rachunkowej; przedstawienie terminów i użytkowników informacji rachunkowej; metody amortyzacji aktywów trwałych; lista rezerw i funduszy, które powstają w przedsiębiorstwie; przekroje kosztów działalności i metody wyceny zużycia aktywów obrotowych.

Dokumentacja polityki rachunkowej przedsiębiorstwa podlega realizacji przy pomocy zarządzeń wykonawczych obowiązujących od 1-go stycznia przez rok bieżący.

Główny księgowy lub osoba, której powierzono prowadzenie rachunkowości przedsiębiorstwa:

- gwarantuje stosowanie w przedsiębiorstwie metodologicznych zasad rachunkowości, sporządzenie i przedstawienie w określonych terminach sprawozdań finansowych;

- organizuje kontrolę operacji gospodarczych;

- uczestniczy w opracowaniu materiałów dotyczących braków i egzekwowania strat z powodu braków, kradzieży i niszczenia aktywów przedsiębiorstwa;

- gwarantuje kontrolę stanu rachunkowości w filiach, przedstawicielstwach, oddziałach i innych oddzielnych pododdziałach przedsiębiorstwa.

Pracownicy rachunkowości ponoszą odpowiedzialność za przechowywanie dokumentacji rachunkowości na wszystkich etapach obrotu dokumentami, za przedstawienie sprawozdania finansowego w wymaganym terminie odpowiednim użytkownikom.

Wyznaczanie obowiązków dotyczących rachunkowości pomiędzy wykonawcami, w celu realizacji postawionych zadań, zależy od następujących czynników:

- rodzaju działalności przedsiębiorstwa;
- struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa;
- warunków organizacji i technologii produkcji;
- liczby filii;
- wielkości i stopnia automatyzacji prac rachunkowych;
- ogólnej liczby personelu przedsiębiorstwa.

2. Plan kont

Na Ukrainie realizowane są typowe plany kont:

– Plan kont do ewidencji aktywów, kapitału, zobowiązań oraz operacji gospodarczych *przedsiębiorstw i organizacji* (30.10.1999r.) – obowiązkowy dla przedsiębiorstw wszystkich form prawno-organizacyjnych i rodzajów działalności (oprócz banków i instytucji budżetowych).

– Plan kont do ewidencji aktywów, kapitału, zobowiązań oraz operacji gospodarczych *podmiotów małej przedsiębiorczości* (wariant uproszczony) – zalecany jest dla MŚP, organizacji non profit i dla przedstawicielstw zagranicznych podmiotów gospodarczych.

– Plan kont banków Ukrainy.

– Plan kont jednostek budżetowych.

– Plan kont dla jednostek samorządów państwowych i lokalnych.

Najczęściej wykorzystywany jest plan kont dla przedsiębiorstw i organizacji.

Jednocześnie z planem kont Ministerstwo Finansów Ukrainy opracowało instrukcję dotyczącą stosowania planu kont do ewidencji aktywów, kapitału, zobowiązań oraz operacji gospodarczych przedsiębiorstw i organizacji (dalej – Instrukcja).

Instrukcja określa zasady prowadzenia ewidencji na każdym koncie, w celu ujednoczenia ewidencji zmian aktywów, kapitału, zobowiązań przedsiębiorstw oraz ustalenia wyników.

W planie kont przewidziane są wszystkie niezbędne konta dotyczące ewidencji zwyczajnej (operacyjnej, finansowej, inwestycyjnej) i nadzwyczajnej działalności przedsiębiorstw. Plan kont został opracowany z uwzględnieniem ustawy o rachunkowości i sprawozdawczości finansowej na Ukrainie oraz krajowych standardów i posiada następujące dane charakterystyczne:

1. Grupa kont - 3 rozdziały, 10 klas, klasa 0-owa – konta pozabilansowe.

2. Numeracja kont syntetycznych – konta bilansowane i pozabilansowe – 2 cyfry.

3. Konta analityczne – dla większości kont przewidziane są konta analityczne.

4. Numeracja syntetycznych kont – 3- cyfrowe.

5. Konta analityczne – otwierane są przez przedsiębiorstwa samodzielnie.

Numery powinny zaczynać się od numeru odpowiedniego konta syntetycznego.

Krajowy plan kont Ukrainy został opracowany na podstawie systemu decymalnego i przewiduje dwupoziomowe oznakowania dla kont syntetycznych (konta I zaszeregowania) i składające się z trzech znaków – konta II zaszeregowania. Struktura planu kont składa się z 3 rozdziałów: 1) konta bilansowe; 2) konta wynikowe 3) konta pozabilansowe.

Plan kont określa podział na 10 klas, które charakteryzują największe grupy obiektów rachunkowości i odpowiadają formom sprawozdawczości finansowej.

Klasa 1. Środki (aktywa) trwałe	Bilans (Aktywa, rozdział I).
Klasa 2. Zapasy	Bilans (Aktywa, rozdział II).
Klasa 3. Środki pieniężne, rozrachunki i inne aktywa	Bilans (Aktywa, rozdział II), Rachunek przepływów pieniężnych.
Klasa 4. Kapitał własny i rezerwy na zobowiązania	Bilans (Pasywa, rozdział I, II), Zestawienie zmian w kapitale własnym.
Klasa 5. Zobowiązania długoterminowe	Bilans (Pasywa, rozdział III).
Klasa 6. Zobowiązania bieżące	Bilans (Pasywa, rozdział IV).
Klasa 7. Przychody i wyniki działalności	Rachunek zysków i strat (rozdział I).
Klasa 8. Koszty wg rodzaju	Rachunek zysków i strat (rozdział II).
Klasa 9. Koszty wg działalności	Rachunek zysków i strat.
Klasa 0. Konta pozabilansowe	Sprawozdanie z działalności.

Każda klasa kont posiada konkretne przeznaczenie i odzwierciedla potrzeby zewnętrznych i wewnętrznych użytkowników informacji. Konta klasy 0-7 są obligatoryjne dla wszystkich przedsiębiorstw. Konta klasy 9 „Koszty wg działalności” prowadzone są przez przedsiębiorstwa o wszystkich formach własności, oprócz MŚP, i jednostek non profit. Na dzień dzisiejszy plan składa się z 87 kont, które liczą 9 – kont pozabilansowych i 248 kont syntetycznych.

Przedsiębiorstwa w zależności od dziedziny, rodzaju, wielkości działalności oraz szeregu innych czynników prowadzą ewidencję w oparciu o typowy plan kont i mogą go uzupełniać niezbędnymi kontami.

Plany kont dla przedsiębiorstw i instytucji przedstawiają tabele 1.

Tabela 1. Plan kont dla przedsiębiorstw i instytucji

Numer	Język ukraiński	Język polski
1	2	3
	Клас 1. Необоротні активи	Klasa 1 Aktywa trwałe
10	Основні засоби	Środki trwałe
11	Інші необоротні матеріальні активи	Pozostałe środki trwałe
12	Нематеріальні активи	Aktywa niematerialne
13	Знос (амортизація) необоротних активів	Umorzenie środków trwałych i pozostałych środków trwałych
14	Довгострокові фінансові інвестиції	Inwestycje długoterminowe
15	Капітальні інвестиції	Inwestycje kapitałowe
16	Довгострокові біологічні активи	Należności długoterminowe

Przedłużenia tabeli 1

1	2	3
17	Відстрочені податкові активи	Aktywa z tytułu podatku dochodowego
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	Pozostałe aktywa nieobrotowe
19	Гудвіл	Dodatnia wartość firmy
	Клас 2. Запаси	Klasa 2 Zapasy
20	Виробничі запаси	Zapasy
21	Поточні біологічні активи	Inwentarz żywy
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети	Niskocenne i szybko zużywające się przedmioty
23	Виробництво	Produkcja
24	Брак у виробництві	Braki produkcyjne
25	Напівфабрикати	Półfabrykaty
26	Готова продукція	Produkty gotowe
27	Продукція сільськогосподарського виробництва	Produkty rolne
28	Товари	Towary
29	.....	.....
	Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи	Klasa 3 Środki, rozrachunki i inne aktywa
30	Каса	Kasa
31	Рахунки в банках	Rachunki bankowe
32	.....	.....
33	Інші кошти	Inne środki pieniężne
34	Короткострокові векселі одержані	Otrzymane weksle krótkoterminowe
35	Поточні фінансові інвестиції	Bieżące inwestycje finansowe
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	Rozrachunki z odbiorcami i zamawiającymi
37	Розрахунки з різними дебіторами	Rozrachunki z pozostałymi dłużnikami
38	Резерв сумнівних боргів	Rezerwy na wątpliwe należności
39	Витрати майбутніх періодів	Nakłady przyszłych okresów
	Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань	Klasa 4 Kapitał własny i zabezpieczenie zobowiązań
40	Статутний капітал	Kapitał początkowy
41	Пайовий капітал	Kapitał udziałowy
42	Додатковий капітал	Kapitał zapasowy
43	Резервний капітал	Kapitał rezerwowowy
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	Niepodzielony wynik finansowy
45	Вилучений капітал	Kapitał wycofany
46	Неоплачений капітал	Należne wpłaty na kapitał własny
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	Rezerwa na nakłady przyszłych okresów
48	Цільове фінансування і цільові надходження	Celowe finansowanie
49	Страхові резерви	Rezerwy ubezpieczeniowe
	Клас 5. Довгострокові зобов'язання	Klasa 5 Długoterminowe zobowiązania
50	Довгострокові позики	Długoterminowe pożyczki

Przedłużenia tabeli 1

1	2	3
51	Довгострокові векселі видані	Długoterminowe zobowiązania wekslowe
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	Długoterminowe obligacje własne
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	Długoterminowe zobowiązania z tytułu dzierżawy
54	Відстрочені податкові зобов'язання	Rezerwa na podatek dochodowy
55	Інші довгострокові зобов'язання	Inne długoterminowe zobowiązania
56	.....	.....
57	.....	.....
58	.....	.....
59	.....	.....
	Клас 6. Поточні зобов'язання	Klasa 6 Bieżące zobowiązania
60	Короткострокові позики	Pożyczki krótkoterminowe
61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	Bieżące płatności zobowiązań długoterminowych
62	Короткострокові векселі видані	Krótkoterminowe zobowiązania wekslowe
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Rozrachunki z dostawcami i podwykonawcami
64	Розрахунки за податками й платежами	Rozrachunki z tytułu podatków i opłat
65	Розрахунки за страхуванням	Rozrachunki z tytułu ubezpieczeń
66	Розрахунки за виплатами працівникам	Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń
67	Розрахунки з учасниками	Rozrachunki z uczestnikami
68	Розрахунки за іншими операціями	Pozostałe rozrachunki
69	Доходи майбутніх періоді	Rozliczenia międzyokresowe przychodów
	Клас 7. Доходи і результати діяльності	Klasa 7 Przychody i rezultaty działalności
70	Доходи від реалізації	Przychody ze sprzedaży
71	Інший операційний дохід	Pozostałe przychody operacyjne
72	Дохід від участі в капіталі	Dochody z kapitałów
73	Інші фінансові доходи	Pozostałe przychody finansowe
74	Інші доходи	Pozostałe przychody
75	Надзвичайні доходи	Zyski nadzwyczajne
76	Страхові платежі	Składniki ubezpieczeniowe
77	.....	.....
78	.....	.....
79	Фінансові результати	Wynik finansowy
	Клас 8. Витрати за елементами	Klasa 8 Elementy kosztów
80	Матеріальні витрати	Koszty materiałowe
81	Витрати на оплату праці	Wynagrodzenia
82	Відрахування на соціальні заходи	Odpisy na cele socjalne
83	Амортизація	Amortyzacja
84	Інші операційні витрати	Pozostałe koszty operacyjne
85	Інші затрати	Pozostałe koszty
86	.....	.....
87	.....	.....
88	.....	.....
89	.....	.....

Przedłużenia tabeli 1

1	2	3
	Клас 9. Витрати діяльності	Klasa 9 Koszty działalności
90	Собівартість реалізації	Koszty sprzedanych produktów
91	Загальновиробничі витрати	Koszty pośrednie
92	Адміністративні витрати	Koszty ogólnego zarządu
93	Витрати на збут	Koszty sprzedaży
94	Інші витрати операційної діяльності	Pozostałe koszty działalności operacyjnej
95	Фінансові витрати	Koszty finansowe
96	Втрати від участі в капіталі	Straty z działalności
97	Інші витрати	Pozostałe wydatki
98	Податок на прибуток	Pozostałe dochody
99	Надзвичайні витрати	Straty nadzwyczajne
	Клас 0. Позабалансові рахунки	Klasa 0 Konta pozabilansowe
01	Орендовані необоротні активи	Środki trwale dzierżawione
02	Активи на відповідальному зберіганні	Aktywa przyjęte w zarząd i użytkowanie
03	Контрактні зобов'язання	Zobowiązania kontraktowe
04	Непередбачені активи й зобов'язання	Nieprzewidziane aktywa i zobowiązania
05	Гарантії та забезпечення надані	Udzielone gwarancje i zabezpieczenia
06	Гарантії та забезпечення отримані	Otrzymane gwarancje i zabezpieczenia
07	Списані активи	Utracone aktywa
08	Бланки суворого обліку	Druki ścisłego zarachowania
09	Амортизаційні відрахування	odpisy amortyzacyjne

3. Sprawozdawczość finansowa

Dane rachunkowe służą za podstawę kształtowania wskaźników sprawozdawczości finansowej, która charakteryzuje stan finansów podmiotu gospodarczego. Taka sprawozdawczość ma na celu odzwierciedlenie głównych wyników działalności, stanu majątkowego i zobowiązań przedsiębiorstwa. Na Ukrainie podmioty gospodarcze mają obowiązek tworzyć siedem elementów sprawozdawczości finansowej. Przy tym podmioty małej przedsiębiorczości tworzą tylko uproszczony Bilans oraz Rachunek zysków i strat.

1. Bilans
2. Rachunek zysków i strat
3. Rachunek przepływów pieniężnych
4. Zestawienie zmian w kapitale własnym
5. Sprawozdanie z działalności
6. Informacja dotycząca segmentów
7. Rozliczenie różnic między prawem podatkowym i bilansowym

Formy i treść sprawozdań maksymalnie zbliżone są do potrzeb MSSF, chociaż w odróżnieniu od nich proces tworzenia i przedstawienia finansowego sprawozdania na Ukrainie w sposób wyraźny podlega regulacji. Kształtowanie się

wskaźników i formy sprawozdań określone są przez ustawy, a sposób udostępnienia użytkownikom – przez ustawę o rachunkowości i sprawozdawczości finansowej na Ukrainie oraz Postanowienie Gabinetu Ministrów Ukrainy “O układzie sprawozdawczości finansowej”. Sprawozdawczość finansowa sporządzona jest przez wszystkie osoby prawne i jest udostępniana: a) organom, którzy zarządzają przedsiębiorstwem; b) kolektywowi pracownicemu przedsiębiorstwa (na żądanie); c) właścicielom (założycielom) przedsiębiorstwa; d) organom statystyki państwowej.

Ustawa o rachunkowości przewiduje również, że publiczne spółki akcyjne, emitenci obligacji, banki, organizacje pożytku publicznego, giełdy walutowe i funduszy, fundusze inwestycyjne i towarzystwa, spółki kredytowe, niepaństwowe fundusze emerytalne, ubezpieczyciele i inne instytucje finansowe mają obowiązek ujawnić swoje sprawozdanie finansowe. W związku z tym sprawozdania podlegają obowiązkowemu audytowi. Sprawozdanie finansowe wraz z opinią audytora kierowane jest do Państwowej Komisji ds. Papierów Wartościowych i Funduszy Rynkowych.

Za okres sprawozdawczy przyjmuje się rok kalendarzowy (sporządza się nie później niż 20 lutego roku następnego po roku rozliczeniowym). Bilans oraz rachunek zysków i strat opracowywane są również za każdy kwartał i kierowane do odpowiednich instytucji nie później niż 25 dnia miesiąca, następującego po kwartale sprawozdawczym.

Zgodnie z działającym ustawodawstwem, przed zestawieniem rocznego sprawozdania finansowego należy obowiązkowo przeprowadzić inwentaryzację aktywów i zobowiązań przedsiębiorstwa, które gwarantują wiarygodność wskaźników sprawozdawczych i zasadność decyzji jej użytkowników. Korekta wartości aktywów i zobowiązań, przychodów, kosztów i strat jest niedopuszczalna (oprócz sytuacji przewidzianych w ustawie).

Za podstawowe formy sprawozdawczości finansowej przyjmuje się bilans oraz rachunek zysków i strat.

Na Ukrainie ustawowo jest zatwierdzony bilans netto. Aktywa prezentuje się w sposób, który określa wzrost płynności (od środków trwałych do najbardziej podlegających likwidacji), a pasywa – według zmniejszania się terminów spłaty zobowiązań (od kapitałów do zobowiązań).

Rachunek zysków i strat zawiera sumy od początku roku oraz pewne wskaźniki przychodów i kosztów minionego okresu sprawozdawczego. Sprawozdanie składa się z trzech rozdziałów: w pierwszym przychody i koszty

zgrupowane są według rodzajów działalności zwyczajnej (operacyjnej, finansowej, inwestycyjnej) i nadzwyczajnej; drugi rozdział zawiera informację o stratach operacyjnych; trzeci charakteryzuje stopień dochodowości akcji przedsiębiorstwa.

Ponieważ sprawozdanie opiera się na danych rachunkowych, to wszystkie siedem elementów sprawozdania finansowego są pomiędzy sobą związane za pomocą określonych kluczowych wskaźników.

Wszystkie elementy sprawozdania finansowego podpisuje kierownik przedsiębiorstwa i główny księgowy. Przewidziana jest możliwość składania sprawozdania finansowego do odpowiednich instytucji w formie tradycyjnej i elektronicznej.

Obecnie także są sporządzane finansowe sprawozdania skonsolidowane. Ustawa o rachunkowości zawiera ogólne zasady sporządzania sprawozdań skonsolidowanych: w pierwszej kolejności sporządzane są bilans konsolidacyjny oraz rachunek zysków i strat, na podstawie, których sporządzane są skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych, zestawienie zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z działalności. Od 2006r. na Ukrainie stało się obowiązkowe sporządzanie sprawozdań finansowych według segmentów dla przedsiębiorstw-monopolistów, których ceny na produkcję (usługi) regulowane są przez organa państwowe oraz dla publicznych spółek akcyjnych.

Oprócz sprawozdania finansowego na Ukrainie sporządzane są sprawozdania podatkowe i statystyczne oraz rozliczenia o naliczaniu i wpłatach na ubezpieczenie społeczne. Standardowe formy wyżej wymienionych sprawozdań ustalają odpowiednie organa: Państwowa Administracja Podatkowa, Państwowy Komitet Statystyki, Fundusz Emerytalny, fundusze ubezpieczenia społecznego. Sprawozdawczość podlega ciągłym zmianom w związku z rozwijającymi się potrzebami gospodarki narodowej i, głównie, z powodu zmian w ustawodawstwie.

Związek pomiędzy formami sprawozdania finansowego przedstawia tabela 2.

Zestawienie pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat w języku ukraińskim i polskim przedstawia tabela 3 i 4.

Tabela 2. Powiązanie elementów sprawozdawczości finansowej

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Bilans</i>	<i>Rachunek zysków i strat</i>	<i>Rachunek przepływów pieniężnych</i>	<i>Zestawienie zmian w kapitale własnym</i>	<i>Sprawozdanie z działalności</i>	<i>Informacje według segmentów</i>
Bilans	---	---	Różnica środków pieniężnych	Wielkość i skład własnego kapitału	Wykaz szczegółowy wskaźników bilansowych na poziomie rachunków podmiotowych	Ogólne pozycje aktywów i pasywów
Rachunek zysków i strat	---	---	1) zysk od podatków 2) wyniki działalności finansowej i inwestycyjnej	Zysk nie podzielone	Wykaz szczegółowy zysków i strat	Zyski i straty pochodzące z różnych rodzajów działalności
Rachunek przepływów pieniężnych	Stan środków pieniężnych	1) dochód do opodatkowania 2) wyniki działalności finansowej i inwestycyjnej	---	---	Różnice kursowe dodatnie i ujemne	---
Zestawieni zmian w kapitale własnym	Wielkość i skład kapitału własnego	Zyski nie podzielone	---	---	---	Suma kapitału własnego
Sprawozdanie z działalności	Sumy ogólne oddzielnych składowych aktywów i pasywów	Sumy ogólne zysków i strat	---	---	---	Sumy ogólne oddzielnych składowych aktywów i pasywów. Sumy ogólne zysków i strat
Informacja według segmentów	Sumy ogólne oddzielnych składowych aktywów i pasywów	Sumy ogólne zysków i strat	---	Suma kapitału własnego	Wykaz szczegółowy oddzielnych składowych aktywów i pasywów. Wykaz szczegółowy zysków i strat	---

Табела 3. Bilans

БАЛАНС	BILANS
<i>1</i>	<i>2</i>
Актив	Aktywa
I. Необоротні активи	I. Aktywa trwale
Нематеріальні активи	Wartości niematerialne
Незавершене будівництво	Środki trwałe w budowie
Основні засоби	Środki trwałe
Довгострокові біологічні активи	Długoterminowe aktywa biologiczne
Довгострокові фінансові інвестиції	Inwestycje długoterminowe
Довгострокова дебіторська заборгованість	Długoterminowe pożyczki
Відстрочені податкові активи	
Інші необоротні активи	Aktywa z tytułu podatku dochodowego
Усього за розділом I	Pozostałe wartości niematerialne
II. Оборотні активи	Ogółem rozdział I
Виробничі запаси	II. Aktywa obrotowe
Поточні біологічні активи	Zapasy
Незавершене виробництво	Bieżące aktywa biologiczne
Готова продукція	Produkcja niezakończona
Товари	Produkty gotowe
Векселі одержані	Towary
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	Weksle obce
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	Rozrachunki z tytułu towarów, dostaw i usług
за виданими авансами	Rozrachunki
з нарахованих доходів	rozrachunki z budżetem
із внутрішніх розрахунків	przedpłaty
Інша поточна дебіторська заборгованість	rozrachunki wewnętrzzakładowe
Поточні фінансові інвестиції	Pozostałe rozrachunki
Грошові кошти та їх еквіваленти в національній валюті	Inwestycje krótkoterminowe
в іноземній валюті	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w walucie krajowej
Інші оборотні активи	w walucie obcej
Усього за розділом II	Pozostałe aktywa obrotowe
III. Витрати майбутніх періодів	Ogółem rozdział II
Баланс	III. Rozliczenie międzyokresowe czynne
Пасив	Pasywa
I. Власний капітал	I. Kapitał własny
Статутний капітал	Kapitał początkowy
Пайовий капітал	Kapitał udziałowy
Додатковий вкладений капітал	Kapitał zapasowy
Інший додатковий капітал	Pozostały kapitał zapasowy
Резервний капітал	Kapitał rezerwowy
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Niepodzielone zyski (niepokryte straty)
Неоплачений капітал	Należne wpłaty na kapitał
Вилучений капітал	Wycofane kapitały
Усього за розділом I	Ogółem rozdział I
II. Забезпечення наступних витрат і платежів	II. Rezerwy na bieżące wydatki i płatności
Забезпечення виплат персоналу	Rezerwy na wypłaty dla personelu

<i>БАЛАНС</i>	<i>BILANS</i>
<i>1</i>	<i>2</i>
Інші забезпечення Цільове фінансування Усього за розділом II III. Довгострокові зобов'язання Довгострокові кредити банків Інші довгострокові фінансові зобов'язання Відстрочені податкові зобов'язання Інші довгострокові зобов'язання Усього за розділом III IV. Поточні зобов'язання Короткострокові кредити банків Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями Векселі видані Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги Поточні зобов'язання за розрахунками: з одержаних авансів з бюджетом з позабюджетних платежів зі страхування з оплати праці з учасниками із внутрішніх розрахунків Інші поточні зобов'язання Усього за розділом IV V. Доходи майбутніх періодів Баланс	Pozostałe rezerwy Celowe finansowanie Ogółem rozdział II Zobowiązania długoterminowe Kredyty długoterminowe Pozostałe długoterminowe zobowiązania finansowe Odroczoney podatek dochodowy Pozostałe długoterminowe zobowiązania Ogółem rozdział III IV. Zobowiązania krótkoterminowe Kredyty krótkoterminowe Bieżące płatności zobowiązań długoterminowych Zobowiązania wekslowe Przedpłaty na towary, dostawy i usługi Bieżące zobowiązania przedpłaty z budżetem pozabudżetowe z tytułu ubezpieczeń z tytułu wynagrodzeń z udziałowcami wewnątrzzakładowe Pozostałe zobowiązania bieżące Ogółem rozdział IV V. Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Tabela 4. Rachunek zysków i strat

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ	RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT
<i>1</i>	<i>2</i>
1. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ	1. WYNIK FINANSOWY
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Przychody ze sprzedaży (towarów, dostaw, usług)
Податок на додану вартість	Podatek VAT
Акцизний збір	Podatek akcyzowy
Інші вирахування з доходу	Pozostałe podatki od dochodów
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Przychody netto, ze zrealizowanej produkcji (towarów, dostaw, usług)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Koszty wytworzenia zrealizowanej produkcji (towarów, dostaw, usług)
Валовий: прибуток	Wynik brutto: zysk
збиток	strata
Інші операційні доходи	Pozostałe przychody operacyjne
Адміністративні витрати	Koszty ogólnego zarządu
Витрати на збут	Koszty sprzedaży
Інші операційні витрати	Pozostałe koszty operacyjne

Przedłużenia tabeli 4

1	2
Фінансові результати від операційної діяльності:	Finansowe wyniki działalności operacyjnej:
прибуток	zysk
збиток	strata
Доход від участі в капіталі	Dochody z kapitałów
Інші фінансові доходи	Pozostałe dochody finansowe
Інші доходи	Pozostałe dochody
Фінансові витрати	Koszty finansowe
Витрати від участі в капіталі	Straty z udziałów w kapitale
Інші витрати	Pozostałe koszty
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:	Finansowe wyniki zwykłej działalności do opodatkowania:
прибуток	zysk
збиток	strata
Податок на прибуток від звичайної діяльності	Podatek dochodowy od działalności zwyczajnej
Фінансові результати від звичайної діяльності:	Wynik finansowy z działalności zwyczajnej:
прибуток	zysk
збиток	strata
Надзвичайні:	Nadzwyczajne:
доходи	zyski
витрати	straty
Податки з надзвичайного прибутку	Podatek od nadzwyczajnych zysków
Чистий:	Wynik netto:
прибуток	zyski
збиток	strata
2. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ	2. ELEMENTY KOSZTÓW OPERACYJNYCH
Матеріальні затрати	Koszty materiałowe
Витрати на оплату праці	Wynagrodzenia
Відрахування на соціальні заходи	Odpisy na cele socjalne
Амортизація	Amortyzacja
Інші операційні витрати	Pozostałe koszty operacyjne
Разом	Ogółem
3. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ	3. WSKAŹNIKI RENTOWNOŚCI AKCJI
Середньорічна кількість простих акцій	Średnioroczna ilość akcji zwykłych
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	Skorygowana średnioroczna ilość akcji zwykłych
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	Czysty zysk na akcje
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	Skorygowany czysty zysk na akcje
Дивіденди на одну просту акцію	Dywidenda z jednej akcji zwykłej